

Korleis kan eldreråda jobbe med reforma Leve heile livet?

Innhald i reforma

Forventningar til kommunane

Organisering og gjennomføring

Korleis eldreråda kan jobbe med Leve heile livet reforma

Eldrerådskonferansen 06.11.2019

12.11.20

Målet med reforma

Overordna skal reforma bidra til at:

- Eldre opplever fleire gode leveår med god helse, god livskvalitet
- Eldre i større grad meistrar eige liv og får god helsehjelp når dei treng hjelp
- Pårørande kan bidra utan at dei vert utslitne
- Godt arbeidsmiljø og at tilsette kan bruke kompetansen sin i tenestene
- Redusere uønska variasjon i kvaliteten på tenestetilbodet i og mellom kommunar

Målgruppe: eldre over 65 år

Leve hele livet
- en kvalitetsreform for eldre

Kvifor ei ny reform? Bakgrunn og føremål

Ha eit tydeleg innbyggjar-/brukar-/pasientperspektiv i alt vi gjer

Tenkje nytt om korleis vi jobbar med å utvikle tilbud, tiltak og tenester

Tenkje nytt om korleis vi jobbar med planlegging

Reformas 5 hovudområde

Eit aldersvenleg

Norge - målet er å skape eit samfunn som legg til rette for at eldre kan bidra og delta i samfunnet.

- Planlegg eigen alderdom
- Eldrestyrt planlegging
- Nasjonalt nettverk for aldersvenlege kommunar
- Partnerskapsordning
- Seniorressursen

Aktivitet og

fellesskap - målet er å auka aktivitet, gode opplevingar og fellesskap.

- Gode øyeblikk
- Tru og liv
- Generasjonsmøter
- Samfunnskontakt
- Sambruk og samlokalisering

Mat og

måltider - målet er å redusere underernæring og skape gode mat- og måltidsopplevingar for den enkelte.

- Det gode måltidet
- Måltidstider
- Valgfridom og variasjon
- Systematisk ernæringsarbeid
- Kjøkken og kompetanse lokalt

Helsehjelp

– målet er å auke meistring og livskvalitet, førebygge funksjonsfall og gje rett hjelp til rett tid.

- Kvardagsmeistring
- Proaktive tenester
- Målretta bruk av fysisk trening
- Miljøbehandling
- Systematisk kartlegging og oppfølging

Samanheng og overgangar i tenestene

– målet er å auka tryggleik og forutsigbarheit i pasientforløpet til eldre og deira pårørande.

- Den enkeltes behov
- Avlastning og støtte til pårørande
- Færre å forholde seg til og auka kontinuitet
- Mjukare overgang mellom heim og sjukeheim
- Planlagte overgangar mellom kommunar og sjukehus

Eit aldersvenleg samfunn

Råd for et aldersvennlig Norge

Program for et aldersvennlig samfunn

- **Kampanje for å planlegge for eigen alderdom**
- **Eldrestyrt planlegging**
- **Nasjonalt nettverk for aldersvenlege kommunar**
- **Partnerskapsordning**
- **Seniorressursen**

Aktivitet og fellesskap

Gode øyeblikk

- Tilbod om minst ein times aktivitet dagleg.

Tro og liv

- Tilbud til brukarar, rettleiarar for- og opplæring av personell

Generasjonsmøter

- Etablere møteplassar mellom unge og eldre, organisere aktivitet og verksemd på tvers av generasjonar

Samfunnskontakt

- Frivillighetskoordinator, frivilligkontakter

Sambruk og samlokalisering

- Sjukeheimar og omsorgsbustader integrert del av lokalmiljøet

Mat og måltid

Det gode måltidet

- Tilbod om næringsrik mat, sosiale måltidsfellesskap, samarbeid om innkjøp, tillaging, servering

Måltidstider

- Natffaste ikkje meir enn 11 timar, individuelt tilpassa, måltid spreidd meir utover, muleg å velje meir og meir variert

Valgfrihet og variasjon

- Ivareta eigne mattradisjonar, kunne ta eigne val

Systematisk ernæringsarbeid

- Systematisk ernæringsarbeid, kunnskap og opplæring, mat og ernæringsarbeid i kommunalt planverk

Kjøkken og kompetanse lokalt

- Kjøkken og matfagleg kompetanse i tenestene, reetablere og renovere lokale kjøkken

Helsehjelp

Kvardagsmeistring

- «Hva er viktig for deg?», kvardagsrehabilitering, velferdsteknologiske løsninger, helsestasjon for eldre

Proaktive tenester

- Førebyggjande heimebesøk, primærhelseteam, oppfølgingsteam

Målretta bruk av fysisk trening

- Frisklivstilbod, treningsgrupper, individuelt tilpassa tilbod

Miljøbehandling

- Individretta enkelttiltak og systematiske tiltak

Systematisk kartlegging og oppfølging

- Observasjon og kartleggingsverktøy, fagleg oppdatering, kollegarettleing

Samanheng i tenestene

Den enkeltes behov

- Personsentrert tilnærming, velkomstsamtale, primærkontakt, IP, jamlege pasient- og pårørandesamtaler

Avlasting og støtte til pårørende

- Fleksible avlastingstilbod, informasjon og digitale verktøy til dialog, pårørandeskular, samtalegrupper

Færre å forholde seg til og auka kontinuitet

- Primærkontakt, nye arbeids- og organisasjonsformer, alternative turnusordningar

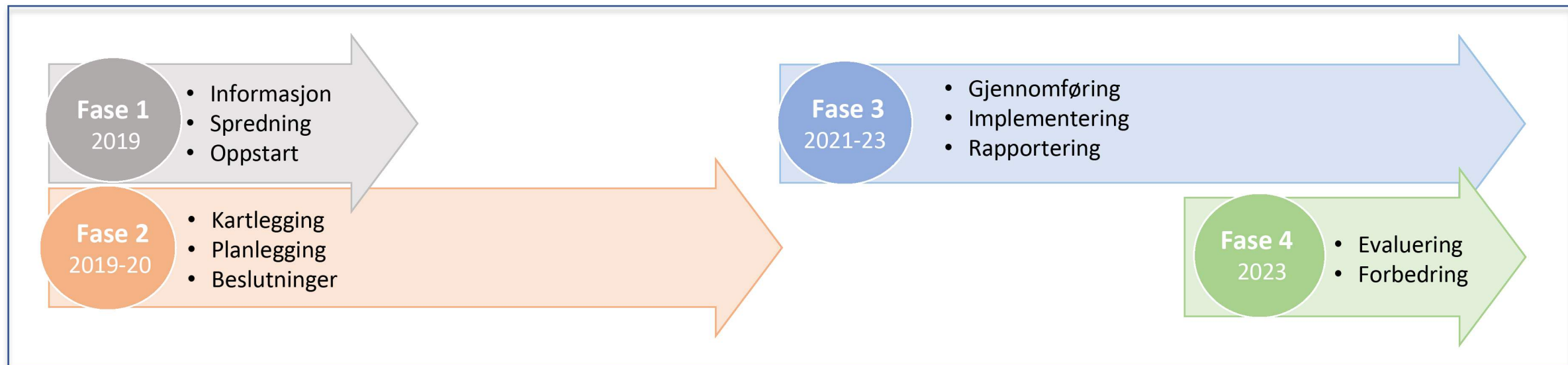
Mjukare overgangar mellom eigen heim og sjukeheim

- Integreerte tenester, organisering av arbeidet, samordning og gode pasientforløp

Planlagde overgangar mellom kommunar og sjukehus

- Tidleg planlegging og sakshandsaming for utskrivning, gjensidig kompetanseoverføring, tverrfagleg vurderingsteam

Forventninger til kommunane

- Kommunane behandlar meldinga og vedtek korleis løysingane i reforma skal tilpassast lokale forhold og gjennomførast i samarbeid med andre tenesteområde, frivillig sektor og andre aktørar i samfunnet
- Utarbeide plan for gjennomføring og vurdere personell og kompetansebehov for å gjennomføre valde tiltak
- Prioritere i kommunens handlingsplan /økonomiplan
- Gjennomføre planen

Nasjonalt og regionalt støtteapparat

Nasjonalt: Helsedirektoratet i samarbeid med KS og nasjonalt fagmiljø

- Informasjonsarbeid
- Utvikle og spre fagleg kunnskap
- Lage rettleiingsmateriell
- Utvikle måleverktøy og ansvar for følge- forskning av reforma
- Gje fagleg støtte og bistand til det regionale støtteapparatet

Regionalt: Fylkesmennene i samarbeid med KS og Utviklingssentrene for sjukeheimar og heimetenester

- Mobilisere og engasjere alle kommunane i sitt fylke
- Spreie kunnskap om reforma - innhald og verkemiddel
- Gje tilbod om støtte og rettleiing til utvikling, iverksetting og evaluering av lokalt planarbeid
- Invitere til læringsnettverk og erfaringsdeling mellom kommunane

Arbeidet så langt

Informasjon på FM og regionalt støtteapparat sine nettsider

Innlegg om Leve hele livet reforma på ulike møteplassar med politikarar, rådmenn, leiarar og tilsette i kommunane, pensjonistlag, m.m

Gjennomført **Dialogmøte** med alle kommunane våren 2019

Planlagt Leve hele livet konferansar nov/desember 2019

Tema: 1. samfunnsplanlegging 2. samarbeid og samhandling, kommune, frivilligarbeid og næringsliv

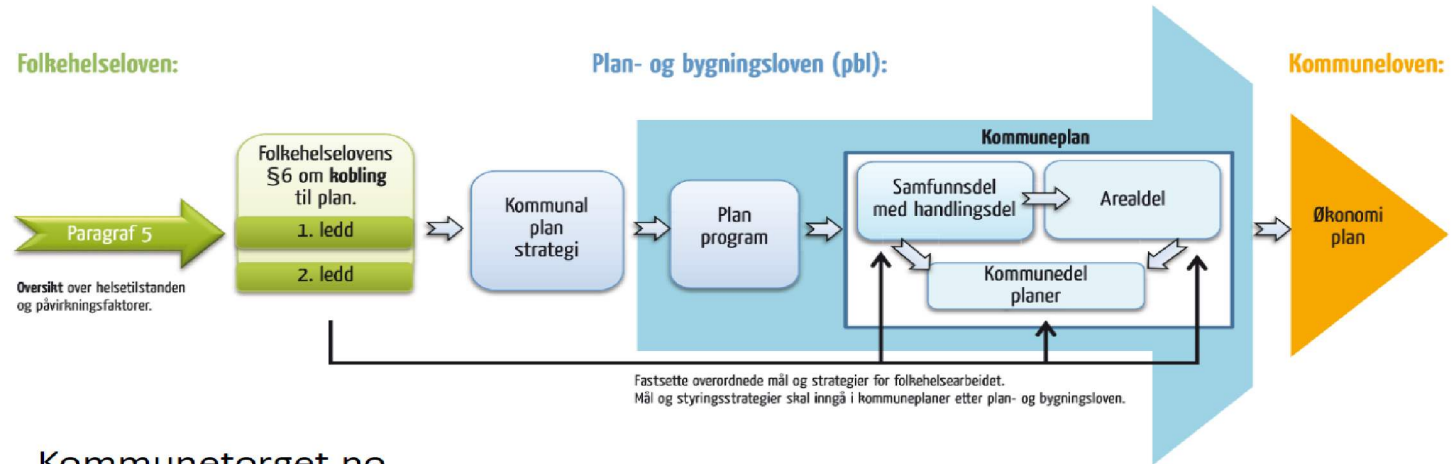

Leve hele livet – ei samfunnsreform

Folkehelseloven og plan – og bygningsloven

- Å integrere helsehensyn i planer etter plan- og bygningsloven er viktig i systematiske folkehelsearbeid

Kommunetorget.no

Eldrerådets rolle og funksjon

Rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Kommunelova § 5-12 Eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

§ 2 Oppgaver

*Eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet eller et annet medvirkningsorgan for ungdom er **rådgivende organer for kommunen og fylkeskommunen.***

Rådene har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Slike saker skal kommunestyret, fylkestinget eller andre folkevalgte organer forelegge for rådene.

Kommunestyret og fylkestinget skal etablere rutiner som sikrer at rådene mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirke utfallet av saken. Rådene kan også ta opp saker på eget initiativ. Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig.

Rådene skal ikke behandle saker som gjelder avgjørelser overfor enkeltpersoner. Kommunestyret og fylkestinget kan gi rådene myndighet til å fordele bevilgninger.

Rådene skal hvert år utarbeide hver sin årsmelding som skal legges frem for kommunestyret eller fylkestinget.

Kommunestyret og fylkestinget kan gi medlemmer av rådene møte- og talerett i folkevalgte organer.

Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)

Kva eldrerådet kan bidra med i kvalitetsreforma Leve heile livet

- Vere pådrivar – etterspørje framdrift i kommunens arbeid med gjennomføringa av reforma
- Ta opp saker på eige initiativ
- Gje råd og uttale til saker og kommunens planar og budsjett
- Vere «lyttepost» - ta i mot henvendelsar frå organisasjonar og befolkninga
- Delta aktivt i kommunens planarbeid – plangrupper

Eldrestyrt planlegging

- Etterspørje og vere pådrivar for at eit **aldersvenleg lokalsamfunn** vert tematisert i kommunens plastrategi og planarbeid
- Kartlegge eigne lokalsamfunn – kva må til får å få eit meir aldersvenleg samfunn
- Lage konkrete planar for å gjere fysiske og sosiale omgjevnader, transport, service og tenestetilbod meir aldersvenlege

Eldreråda kan involvere kommunes eldre innbyggjarar (pensjonistforeningar, frivilligsentralar, frivillige organisasjonar, seniorsenter) for å vurdere kva som fungerer og kva som bør forbedrast

- Delta i **Nasjonalt nettverk** for aldersvenlege kommunar (KS)

Eit aldersvenleg Norge

Planlegging for eit samfunn med mange fleire eldre:

- *Bustader og bufellesskap vi kan bli gamle i*
- *Skikkelege transportordningar for eldre*
- *Universell utforming av bygningar, teknologi, transport, informasjon og fysiske omgjevnader*
- *Gode turtilhøve i nærmiljøet*
- *God belysning*
- *Godt med benkar og høve for å sitte ute*

[Håndbok aldersvennlig stedsutvikling](#)

Ressursportal

Eit viktig verktøy i kommunanes planarbeid

Målet med ressursportal.no er å samle og gjere tilgjengeleg relevant styringsinformasjon som har relevans for analyse og planlegging av Leve hele livet og eit meir aldersvenleg Norge

Leve hele livet
- en kvalitetsreform for eldre

Aldersvennlig
Norge

Hovedfokuset i reformen Leve hele livet er å skape et mer aldersvennlig Norge, og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene knyttet til aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene.

Her finnes informasjon som vil være av relevans for støtteapparat og kommuner i analyse og planlegging av Leve hele livet og et mer aldersvennlig Norge.

Grunnlagsinformasjon

Aldersvennlig Norge

Aktivitet og fellesskap

Mat og måltid

Helsehjelp

Sammenheng

Nyttig å vite

Temasider

LEVE HELE LIVET EN KVALITETSREFORM FOR ELDERE

ET ALDERSVENNLIG NORGE - STATISTIKK

ALDERSVENNLIG NORGE - MENY

REGJERINGEN VIL UTVIKLE ET MER ALDERSVENNLIG SAMFUNN OG UTLØSE ELDRERESSURSEN

I regjeringens strategi for et aldersvennlig Norge utfordres den eldre befolkningen til selv å engasjere seg i planlegging av egen alderdom og utforming av sine omgivelser. Aldring av befolkningen berører alle samfunnsområder, markeder og sektorer.

Programmet for et aldersvennlig Norge er en del av regjeringens kvalitetsreform for eldre, Leve hele livet.
[Les mer om programmet her](#)

Her finner du noen relevante indikatorer innenfor temaet.

Under menyen "Aldersvennlig Norge" oppe til høyre finner du oversikt over all statistikk innenfor temaet.

Ønsker du å navigere mellom tema så gjør du dette i toppmenyen.

Kva den enkelte av oss kan bidra med

Planlegg eigen alderdom

- **Tilrettelegging av eigen bustad**
- **Fysisk aktivitet**
  - Grupper og individuelt
- **Kognitiv aktivitet**
- **Sosial deltaking**
  - Invester i venner og sosialt nettverk
  - Bidra i frivilligarbeid
- **Gode mat og måltidsvanar**

Bidra i kommunens planarbeid

- Nærmiljø og lokalsamfunn

Leve hele livet

- en kvalitetsreform for eldre

Kontakt: fmsfaew@fylkesmannen.no

Lykke til!